

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Mgr. Daniely Zemanové a soudců JUDr. Radana Malíka a JUDr. Barbary Pořízkové v právní věci žalobce: **PST Ostrava, a.s.**, se sídlem Nádražní 112/969, Ostrava-Moravská Ostrava, zastoupeného JUDr. Petrem Pyšným, advokátem se sídlem Občanská 18, Slezská Ostrava, proti žalovanému: **Celní ředitelství Praha**, se sídlem Washingtonova 7, Praha 1, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 3. 2006, č. j. 20045-20/05-1701-21, za účasti osob zúčastněných na řízení: **1. JUDr. Světlana Zvolánková**, advokátka se sídlem Karlovo nám. 18, Praha 2, správkyňe konkursní podstaty úpadce CESS s.r.o., se sídlem Sámova 665/12, Praha 10, a **2. NOVUM, spol. s r.o.**, se sídlem Kaprova 13, Praha 1, o vyměření celního dluhu ručiteli, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 27. 9. 2007, č. j. 5 Ca 132/2006 - 72, o vyloučení soudce z projednávání a rozhodnutí věci,

t a k t o :

Soudce Nejvyššího správního soudu JUDr. Jakub Camrda **je vyloučen** z projednávání a rozhodnutí věci vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 5 Afs 12/2008.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas podanou kasační stížností napadá v záhlaví označený rozsudek Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“), kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 3. 2006, č. j. 20045-20/05-1701-21. Tímto rozhodnutím žalovaný zamítl odvolání stěžovatele proti platebnímu výměru Celního úřadu Praha 1 ze dne 10. 11. 2005, č. j. R/500049/2005, jímž byl stěžovateli jako ručiteli vyměřen dle ustanovení § 260l odst. 2 písm. c) zákona č. 13/1993 Sb., celního zákona, v platném znění, celní dluh ve výši 215 789,90 Kč.

Po předložení věci Nejvyššímu správnímu soudu dne 28. 1. 2008 je tato vedena pod sp. zn. 5 Afs 12/2008 a dle rozvrhu práce platného pro rok 2008 je k jejímu projednání a rozhodnutí určen senát ve složení: JUDr. Ludmila Valentová, JUDr. Lenka Matyášová a JUDr. Jakub Camrda.

Soudce Nejvyššího správního soudu JUDr. Jakub Camrda ve svém vyjádření ze dne 30. 1. 2008 uvedl, že se v dané věci cítí být podjatý, neboť v roce 2007 ještě jako soudce

Městského soudu v Praze rozhodoval ve skutkově a právně zcela obdobných věcech se shodnými účastníky řízení, jejichž výčet příkládá.

Věc spočívající v rozhodnutí o vyloučení soudce Nejvyššího správního soudu z projednání a rozhodnutí věci byla předsedou soudu předložena k rozhodnutí jinému senátu zdejšího soudu, který při jejím posouzení vycházel z následujících úvah.

Podle § 8 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, v platném znění (dále jen „s. ř. s.“), jsou soudci vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučení jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti spočívající v postupu soudce v řízení o projednáváné věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.

Podle § 8 odst. 3 s. ř. s. soudce, který zjistí důvod své podjatosti, oznámí takovou skutečnost předsedovi soudu a v řízení zatím může provést jen takové úkony, které nesnesou odkladu. Předseda soudu na jeho místo určí podle rozvrhu práce jiného soudce nebo jiný senát. Má-li předseda soudu za to, že není dán důvod podjatosti soudce, nebo týká-li se věc předsedy soudu, rozhodne o vyloučení Nejvyšší správní soud usnesením, a jde-li o soudce Nejvyššího správního soudu, jiný jeho senát.

Nejvyšší správní soud považuje za vhodné úvodem připomenout, že vyloučit soudce z projednávání a rozhodnutí věci lze jen výjimečně a ze skutečně závažných důvodů (srovnej usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 4. 2003, č. j. Nao 19/2003 - 16, zveřejněno na www.nssoud.cz). Tento postup je v souladu s ústavní zásadou, podle níž nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci (článek 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod); přípustnou výjimkou z této zásady je pouze vyloučení soudce ze zákonem stanovených důvodů, nebo na základě námítky podjatosti uplatněné stranou sporu. Tyto výjimky nejsou s uvedenou zásadou v rozporu, naopak akcentují další klíčový ústavní princip, jímž je princip nestrannosti soudců.

Ve shodě s judikaturou Ústavního soudu (srovnej nález ze dne 27. 11. 1996, sp. zn. I. ÚS 167/94) je v rozhodovací činnosti při hodnocení podjatosti soudců nutno aplikovat tzv. „dvojitý test nestrannosti“, z něhož mimo jiné vyplývá, že „*nestrannost soudce je především subjektivní kategorií, vyjadřující vnitřní psychický vztah soudce k projednáváné věci v širším smyslu (zahrnuje vztah k předmětu řízení, účastníkům řízení, jejich právním zástupcům atd.), o níž je schopen relativně přesně referovat toliko soudce sám. Pouze takto úzce pojímaná kategorie nestrannosti soudce by však v praxi stěžejí nalezla uplatnění vzhledem k obtížné objektivní přezkoumatelnosti vnitřního rozpoložení soudce. Kategorii nestrannosti je proto třeba vnímat širě, tedy i z hlediska objektivního, které sleduje existenci dostatečných záruk, aby bylo možno vyloučit jakoukoli legitimní pochybnost.*“

V daném případě se soudce JUDr. Jakub Camrda označil za podjatého, neboť rozsudky Městského soudu v Praze vedené pod sp. zn. 10 Ca 125 až 132/2006, 10 Ca 134/2006, 10 Ca 142 až 147/2006 a pod sp. zn. 5 Ca 132/2006 se týkají téhož daňového subjektu a stejné právní otázky, přičemž v prvně uváděných věcech JUDr.

Jakub Camrda rozhodoval jako člen senátu Městského soudu v Praze, ve věci druhé pak má být členem senátu Nejvyššího správního soudu rozhodujícího o kasační stížnosti ve věci vedené pod sp. zn. 5 Afs 12/2008. Je tedy třeba určit, zda tyto skutečnosti zakládají podjatost dotčeného soudce.

Je zřejmé, že předmětem věcí vedených Městským soudem v Praze pod shora uvedenými spisovými značkami byl přezkum rozhodnutí žalovaného, kterými byla zamítnuta odvolání stěžovatele proti platebním výměrům, vydaným Celním úřadem Praha 1. Těmito rozhodnutími uvedený úřad vyměřil stěžovateli jako ručiteli částky celního dluhu za primárního dlužníka, společnost CESS s.r.o. Městský soud v Praze žaloby stěžovatele zamítl jako nedůvodné. Ve všech uvedených věcech s týmiž účastníky řízení přitom Městský soud v Praze řešil shodnou právní otázku, a to otázku vzniku celního dluhu z důvodu přijetí neplatného záručního dokladu, který neobsahoval veškeré zákonem stanovené náležitosti (dobu jeho platnosti či použitelnosti), a rovněž otázku existence ručitelského závazku v případě, že celnímu deklarantovi bylo povoleno rozložení dluhu na splátky.

JUDr. Jakub Camrda, nyní soudce Nejvyššího správního soudu, tedy sice nebyl členem senátu městského soudu, který vydal rozhodnutí napadené ve věci sp. zn. 5 Afs 12/2008, ale považoval za podstatnou skutečnost, že v právně shodných věcech téhož účastníka vyslovil již několikrát svůj názor, a to jako soudce instančně nižšího městského soudu. Nejvyšší správní soud se k této otázce vyslovil v usnesení ze dne 2. 9. 2004, č. j. Nao 13/2004 - 54 (zveřejněno pod č. 433/2005 Sb. NSS), kde uvedl: *„Smysl a účel věty druhé § 8 odst. 1 s. ř. s. spočívá mimo jiné v rozvinutí principu instanční oddělenosti řízení před jednotlivými funkčně příslušnými soudy jako záruky vnitřní nezávislosti soudní soustavy, a tím i práva každého na spravedlivý proces. Soudce má čerpat poznatky potřebné pro projednávání a rozhodování věci právě z těch pramenů a tím způsobem, jež jsou vlastní té fázi řízení, k níž je podle pravidel funkční příslušnosti povolán. K pramenům jiným soudce přihlédnout nemůže, což souvisí s požadavkem jeho nestrannosti ve smyslu neovlivněnosti předchozím (a tedy procesně neregulérním) poznáním o dané věci. Ustanovení věty druhé § 8 odst. 1 s. ř. s. lze tedy chápat jako specifické rozvinutí zásady, vyjádřené již ve větě první § 8 odst. 1 s. ř. s., že totiž soudce nesmí mít jistý, kvalifikovaný poměr k projednávané věci.“*

Nejvyšší správní soud při posouzení důvodů k vyloučení JUDr. Jakuba Camrda z projednávání předmětné věci považoval za určující jeho podíl na projednávání a rozhodování nemalého počtu právně zcela obdobných věcí vedených městským soudem se shodnými účastníky řízení. Přestože tyto věci nejsou s projednávanou věcí identické, je nepochybná věcná i právní souvislost jím projednávaných věcí. V souladu s již citovaným rozhodnutím ze dne 2. 9. 2004, č. j. Nao 13/2004 - 54, dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že v dané věci JUDr. Jakub Camrda působil v předchozím soudním řízení v takovém kvalitativním a kvantitativním rozsahu, kdy již získal o věci vědomost té povahy, jež vyvolává pochybnost o vnitřní nezávislosti soudních instancí, o legalitě aplikovaných poznatků a ve svých důsledcích i pochybnost o soudcově nestrannosti. Pojem předchozího soudního řízení Nejvyšší správní soud v daném případě vyložil materiálně, tedy s ohledem na konkrétní a přímou souvztažnost a věcnou souvislost předmětných řízení.

Nejvyšší správní soud poukazuje také na teoretické pojetí identity sporů, užívané v civilním procesním právu, aplikovatelné i ve správním soudnictví. Právní teorie hovoří mj. o konceptu „jádra sporu“, k němuž se v rámci své rozhodovací činnosti několikrát vyslovil také Evropský soudní dvůr: *„O tutéž věc, respektive o tentýž spor, jde podle Evropského soudního dvora v případě, že je dána identita „jádra“ projednávaných věcí a že tedy v obou sporech má být projednána tatáž sporná otázka, resp. tytéž sporné otázky.“* (Macur, J.: *Předmět sporu v civilním soudním řízení*, Masarykova univerzita, Brno 2002, str. 158). Pomyslné jádro sporu (sporná právní otázka) je přitom ve všech zkoumaných věcech obdobná, přičemž JUDr. Jakub Camrda svůj názor na její řešení vyjádřil v rozhodnutích vyjmenovaných shora. V situaci, kdy JUDr. Jakub Camrda již není soudcem Městského soudu v Praze, ale jako soudce Nejvyššího správního soudu rozhoduje mj. o kasačních stížnostech proti rozsudkům krajských soudů, pak vyvolává tento postup zcela důvodné pochybnosti o jeho nepodjatosti. Tyto pochybnosti jsou podpořeny vyjádřením JUDr. Jakuba Camrda, dle něhož se on sám osobně cítí být podjatý.

Vzhledem k tomu, že kumulace všech výše uvedených okolností by u JUDr. Jakuba Camrda mohla objektivně vést k pochybnostem o tom, že daný soudce má k předmětné věci určitý (nikoli nezaujatý) vztah, byl návrh na jeho vyloučení z projednávání a rozhodnutí věci vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 5 Afs 12/2008 shledán důvodným.

Ze všech těchto důvodů proto Nejvyšší správní soud rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto usnesení.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. února 2008

Mgr. Daniela Zemanová
předsedkyně senátu